Hallitusohjelman tasa-arvokirjaukset

Kirjaus	Luku	Teema	Kuka vastaa?
Rakennamme Suomesta lapsiystävällisen maan, jossa perheitä ja heidän mahdollisuuksiaan valita tuetaan ja vanhemmat osallistuvat tasa-arvoisesti lastensa hoitoon. (s. 6)	1. Johdanto	vanhemmuus	
Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan arvopohjassa keskeistä on ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, demokratian, rauhan, vapauden, suvaitsevaisuuden ja tasa-arvon edistäminen kaikessa kansainvälisessä toiminnassa. (Ulko- ja turvallisuuspolitiikan linja s. 55)	3.2 Suomi kokoaan suurempi maailmalla	ulko- ja turvallisuuspolitiikka	
Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on ihmisoikeusperustaista. Sen keskeisenä tavoitteena on edistää systemaattisesti sukupuolten tasa-arvoa sekä tyttöjen ja naisten ihmisoikeuksien täyttä toteutumista. (Ulko- ja turvallisuuspolitiikan linja s. 56)	3.2 Suomi kokoaan suurempi maailmalla	ulko- ja turvallisuuspolitiikka	
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo näkyvät vahvasti Suomen kaikessa toiminnassa. Suomi pyrkii rakentamaan näiden asioiden edistämisessä uusia kumppanuuksia erityisesti Afrikan, Aasian ja Latinalaisen Amerikan maiden kanssa. (Tavoite 1: Suomi vahvistaa monenkeskistä yhteistyötä s. 57)	3.2 Suomi kokoaan suurempi maailmalla	kansainvälinen yhteistyö	
Suomi tukee, vahvistaa ja kehittää kansainvälistä oikeutta ja monenkeskistä sopimusjärjestelmää. Kansainvälisten ihmisoikeussopimusten implementointia ja valvontaa on edistettävä ja vahvistettava, mukaan lukien Istanbulin naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen sopimus. (Tavoite 1: Suomi vahvistaa monenkeskistä yhteistyötä s. 58)	3.2 Suomi kokoaan suurempi maailmalla	Istanbulin sopimus	
Suomi edistää YK:n turvallisuusneuvoston Naiset, rauha ja turvallisuus 1325-päätoslauselman mukaisesti naisten osallistumista rauhanneuvotteluihin ja rauhanrakentamiseen painottaen naisten ja tyttöjen oikeuksien turvaamista rauhanprosesseissa. Kestävää rauhaa ei voi rakentaa epätasa-arvoisuutta ylläpitäville rakenteille. (Tavoite 2: Suomi rakentaa rauhaa s. 59)	3.2 Suomi kokoaan suurempi maailmalla	kansainvälinen yhteistyö	
Sukupuolinakokulman vahvistamiseksi kehitysyhteistyössä Suomi tavoittelee vaiheittain EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista hankkeista 85 prosenttia sisältää sukupuolten valista tasa-arvoa edistäviä tavoitteita sekä sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamista kaikessa kehitysyhteistyössä. (Tavoite 3: Suomi kantaa globaalia vastuuta s.60)	3.2 Suomi kokoaan suurempi maailmalla	kehitysyhteistyö	
Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää julkisten toimien lisäksi mittavia yksityisiä investointeja kehittyvien maiden ilmastotoimiin, tasa-arvon edistämiseen ja reilujen työpaikkojen luomiseen. (Tavoite 3: Suomi kantaa globaalia vastuuta s.60)	3.2 Suomi kokoaan suurempi maailmalla	kehitysyhteistyö	

Hallitusohjelman tasa-arvokirjaukset

Kirjaus	Luku	Teema	Kuka vastaa?
Kehitysyhteistyötä tehdään pitkäjänteisesti Suomen painopistealueilla: naisten ja tyttöjen asema ja oikeudet, demokratia ja toimivat yhteiskunnat, laadukas koulutus, kehitysmaiden talouden perustan vahvistaminen ja työpaikat, ilmastonmuutoksen torjunta ja siihen sopeutuminen, ruokaturva, vesi, uusiutuva energia ja luonnonvarojen kestävä käyttö mukaan lukien metsitys. Kehitysyhteistyön lisärahoitus kohdennetaan edellä mainituille painopistealueille. (Tavoite 3: Suomi kantaa globaalia vastuuta s. 60)	3.2 Suomi kokoaan suurempi maailmalla	kehitysyhteistyö	
Suomi pyrkii varmistamaan, että EU:n solmimissa kauppasopimuksissa otetaan riittävällä tavalla huomioon sopimusten vaikutukset ympäristöön, kestävään kehitykseen, tasa-arvoon ja naisten, tyttöjen sekä työntekijöiden oikeuksiin liittyviin kysymyksiin. (Tavoite 5: Suomi edistää avointa ja reilua kauppaa s. 62)	3.2 Suomi kokoaan suurempi maailmalla	kauppasopimukset	
Unionin toiminnoissa, etenkin johtotehtävissä, otetaan huomioon sukupuolten tasa-arvo ja unionin moninaisuus (Tavoite 1: Vahva, yhtenäinen ja toimintakykyinen EU, jolla on kyky ratkaista globaaleja haasteita s. 65)	3.2.1 Eurooppa-politiikka	EU	
Sukupuolten tasa-arvoa edistetään EU:n talousarviossa sekä rahoituksen valvontamekanismeja tehostetaan. (Tavoite 1: Vahva, yhtenäinen ja toimintakykyinen EU, jolla on kyky ratkaista globaaleja haasteita s. 66)	3.2.1 Eurooppa-politiikka	EU	
EU:n talousarvio edistää sukupuolten tasa-arvoa. (Tavoite 3: Sosiaalisesti kestävä ja tasa-arvoinen EU s. 69)	3.2.1 Eurooppa-politiikka	EU	
EU lisää työtään kaikkea naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan. Istanbulin sopimus eli Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi ja torjumisesta toimeenpannaan täysimääräisesti Euroopan unionin kaikessa toiminnassa. Hallitus vahvistaa EU-tason työtä tasa-arvon hyväksi. EU:ssa laaditaan tasa-arvostrategia. (Tavoite 3: Sosiaalisesti kestävä ja tasa-arvoinen EU s. 69)	3.2.1 Eurooppa-politiikka	EU	
Laaditaan tasa-arvo-ohjelma. Hallitus sitoutuu sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseen muun muassa talousarvioprosessissa ja kaikissa keskeisissä uudistuksissa. (Tavoite 1. Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja oikeuksien yhdenvertainen toteutuminen vahvistuvat s. 75)	3.3 Turvallinen oikeusvaltio Suomi	hallituksen tasa-arvo-ohjelma	

Hallitusohjelman tasa-arvokirjaukset

Kirjaus	Luku	Teema	Kuka vastaa?
Hallitus kiinnittää erityistä huomiota henkilökohtaiseen koskemattomuuteen sekä henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten, erityisesti lapsiin kohdistuvien rikosten sekä lähisuhdeväkivallan vähentämiseen. Erityisen haavoittuvassa asemassa olevien uhrien auttamiseksi matalan kynnyksen ilmoitusmahdollisuuksia parannetaan ja vahvistetaan viranomaiskäytäntöjä. Seksuaalista hyväksikäyttöä ja väkivaltaa kokeneiden lasten auttamiseksi edistetään Lastenasiantalo-mallin laajentamista. Ihmiskaupan uhrin asemaa parannetaan itse ihmiskaupparikosprosessin etenemisestä riippumatta. (Tavoite 2: Turvallisuuden tunne vahvistuu ja turvallisuusviranomaisten toimintakyky varmistetaan s. 76)	3.3 Turvallinen oikeusvaltio Suomi	väkivalta	
Perustetaan ryhmä ihmiskaupparikosten paljastamiseen ja tutkimiseen. (Tavoite 2: Turvallisuuden tunne vahvistuu ja turvallisuusviranomaisten toimintakyky varmistetaan s. 77)	3.3 Turvallinen oikeusvaltio Suomi	ihmiskauppa	
Erityistä huomiota kiinnitetään heikoimmassa asemassa olevien ihmisten oikeuksien turvaamiseen. Esimerkiksi lähisuhdeväkivallan uhrien, vanhusten, vammaisten, sukupuolivähemmistöjen, etnisten vähemmistöjen sekä turvapaikanhakijoiden asemassa on edelleen vakavia puutteita. Puutteita on myös ihmisoikeusongelmien tunnistamisessa sekä raportoinnissa. (Tilannekuva s. 83)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen		
Lainvalmistelijoiden osaamista perus- ja ihmisoikeuksissa vahvistetaan johdonmukaisesti. Ministeriöiden rajat ylittävää tukea lisätään, jotta lakien vaikutukset myös ihmisten toimeentuloon, ympäristöön, tasa-arvoon, ihmisoikeuksiin ja yritysten toimintaedellytyksiin voidaan arvioida perusteellisesti. (Tavoite 1: Toimiva demokratia sekä laadukas lainsäädäntö, joka edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. s. 83)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	suvaus	
Valmistellaan kolmas kansallinen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma. Ihmisoikeusongelmien tunnistamisen ja raportoinnin ongelmiin puututaan määrätietoisesti turvaamalla erillisvaltuutettujen ja muiden viranomaisten toiminta sekä kansalaisjärjestöjen ja kansainvälisten toimijoiden toimintaedellytykset. Toteutetaan yhdenvertaisuuslain osittaisuudistus. (Tavoite 1: Toimiva demokratia sekä laadukas lainsäädäntö, joka edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista s. 83-84)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	valtuutetut	

Hallitusohjelman tasa-arvokirjaukset

Kirjaus	Luku	Teema	Kuka vastaa?
Sovittelun käyttöä vahvistetaan oikeudenkäyntien määrän vähentämiseksi. Sovittelua ei käytetä tilanteessa, jossa se saattaa uhata uhrin oikeusturvaa. Arvioidaan lähisuhdeväkivallan sovittelun jatkamista. (Tavoite 2: Toimivat oikeusprosessit ja oikeusturva (muun muassa oikeusturvan saatavuus taloudellisesta ja yhteiskunnallisesta asemasta riippumatta, oikeudenkäyntien kesto) s. 86)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	väkivalta	
Tuetaan tasa-arvoista vuorovanhemmuutta. Mahdollistetaan lapselle kaksi tasavertaista osoitetta. (Tavoite 3: Vahvistetaan yhteiskunnan eheyttä (osallisuus, hyvät etniset suhteet, syrjinnän ehkäisy, kasautuvan syrjäytymisen ja eriarvoistumisen katkaiseminen) s. 87)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	vanhemmuus	
Säädetään itsemääräämisoikeutta kunnioittava laki sukupuolen vahvistamisesta. Vaatimus lisääntymiskyvyttömyydestä poistetaan ja lääketieteelliset hoidot eriytetään juridisen sukupuolen korjauksesta. (Tavoite 3: Vahvistetaan yhteiskunnan eheyttä (osallisuus, hyvät etniset suhteet, syrjinnän ehkäisy, kasautuvan syrjäytymisen ja eriarvoistumisen katkaiseminen) s. 87)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	sukupuolen moninaisuus	
Sukupuolen voi hakemuksesta korjata täysi-ikäinen henkilö, joka esittää perustellun selvityksen siitä, että hän pysyvästi kokee kuuluvansa korjattavaan sukupuoleen. Sukupuolen korjaamiseen tulee harkinta-aika. (Tavoite 3: Vahvistetaan yhteiskunnan eheyttä (osallisuus, hyvät etniset suhteet, syrjinnän ehkäisy, kasautuvan syrjäytymisen ja eriarvoistumisen katkaiseminen) s. 87)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	sukupuolen moninaisuus	
Henkilötunnuksen sukupuolisidonnaisuudesta luovutaan osana henkilötunnuksen uudistamista valtiovarainministeriön selvityksen pohjalta. (Tavoite 3: Vahvistetaan yhteiskunnan eheyttä (osallisuus, hyvät etniset suhteet, syrjinnän ehkäisy, kasautuvan syrjäytymisen ja eriarvoistumisen katkaiseminen) s. 87)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	sukupuolen moninaisuus	
Intersukupuolisten lasten itsemääräämisoikeutta vahvistetaan ja luovutaan pienten lasten kosmeettisesta, ei-lääketieteellisestä sukuelinkirurgiasta. (Tavoite 3: Vahvistetaan yhteiskunnan eheyttä (osallisuus, hyvät etniset suhteet, syrjinnän ehkäisy, kasautuvan syrjäytymisen ja eriarvoistumisen katkaiseminen) s. 87)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	sukupuolen moninaisuus	
Yhdistetään äitiys- ja isyyslait vanhemmuuslaiksi. (Tavoite 3: Vahvistetaan yhteiskunnan eheyttä (osallisuus, hyvät etniset suhteet, syrjinnän ehkäisy, kasautuvan syrjäytymisen ja eriarvoistumisen katkaiseminen) s. 87)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	vanhemmuus	
Selvitetään ei-kaupallisen sijaissynnytyksen salliminen lainsäädännössä erikseen määriteltävissä tapauksissa. (Tavoite 3: Vahvistetaan yhteiskunnan eheyttä (osallisuus, hyvät etniset suhteet, syrjinnän ehkäisy, kasautuvan syrjäytymisen ja eriarvoistumisen katkaiseminen) s. 88)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	vanhemmuus	

Hallitusohjelman tasa-arvokirjaukset

Kirjaus	Luku	Teema	Kuka vastaa?
Kohdennetaan väkivallan vastaista työtä väkivaltataipumuksia itsessään tunnistavalle, kaikki sukupuolet huomioiden. (Tavoite 4: Turvallinen oikeusvaltio (vastuullinen rikosseuraamusjärjestelmä, rikoslaki ja rikosuhrien aseman parantaminen) s. 88)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	väkivalta	
Turvataan rikoksen uhrin ja henkirikoksen uhrin omaisten parempi tuki ja mahdollisuus saada korvauksia Valtiokonttorilta. Vahvistetaan matalan kynnyksen ilmoitusmahdollisuuksia ja viranomaiskäytäntöjä. Uudistetaan lähestymiskieltoon liittyvä lainsäädäntö turvaamaan paremmin uhrin oikeudet. Säädetään rikoslain 6 luvun 5 pykälän mukaiseksi koventamisperusteeksi rikoksen tekeminen sukupuoleen perustuvasta vaikuttimesta. (Tavoite 4: Turvallinen oikeusvaltio (vastuullinen rikosseuraamusjärjestelmä, rikoslaki ja rikosuhrien aseman parantaminen) s. 88)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	rikoslaki, väkivalta	
Laaditaan naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelma, jossa muun muassa lisätään uhrien tukipalveluja sekä turvakotien paikkamäärää ja resursointia Euroopan neuvoston edellyttämälle tasolle. Perustetaan itsenäinen ja riippumaton naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijan tehtävä ja huolehditaan Istanbulin sopimuksen toimeenpanosta. Ehkäistään myös miehiin kohdistuvaa väkivaltaa sen kaikissa muodoissa. (Tavoite 4: Turvallinen oikeusvaltio (vastuullinen rikosseuraamusjärjestelmä, rikoslaki ja rikosuhrien aseman parantaminen) s. 88)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	väkivalta	
Turvataan resurssit sukuelinten silpomisen vastaiseen työhön. Mahdollistetaan pakkoavioliittojen mitätöinti ja selvitetään niiden kriminalisointia. (Tavoite 4: Turvallinen oikeusvaltio (vastuullinen rikosseuraamusjärjestelmä, rikoslaki ja rikosuhrien aseman parantaminen) s. 89)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	väkivalta	
Laaditaan laki ihmiskaupan uhrien auttamisesta, joka turvaa kuntien mahdollisuuden auttaa uhreja ja lisää sosiaali- ja terveydenhuoltolakeihin viittaukset ihmiskaupan uhreihin. Vastaanottolakia päivitetään niin, että kytkentä rikosprosessiin heikkenee kansainvälisten velvoitteiden edellyttämällä tavalla. (Tavoite 4: Turvallinen oikeusvaltio (vastuullinen rikosseuraamusjärjestelmä, rikoslaki ja rikosuhrien aseman parantaminen) s. 89)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	ihmiskauppa	
Ihmiskaupan uhrien turvallisesta ja tuetusta asumispalvelusta säädetään ja huolehditaan EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Toiminnan valvonta- ja ohjaustehtävä osoitetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle. (Tavoite 4: Turvallinen oikeusvaltio (vastuullinen rikosseuraamusjärjestelmä, rikoslaki ja rikosuhrien aseman parantaminen) s. 89)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	ihmiskauppa	

Hallitusohjelman tasa-arvokirjaukset

Kirjaus	Luku	Teema	Kuka vastaa?
Toteutetaan seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus, jossa lähtökohtina ovat koskemattomuus ja seksuaalinen itsemääräämisoikeus. Muutetaan rikoslain raiskausmääritelmä suostumuksen puutteeseen perustuvaksi oikeusturvasta huolehtien. Laajennetaan seksuaalirikosten uhrien tukikeskusten palvelutarjontaa ja valtakunnallista kattavuutta. Laaditaan Suomeen Lanzaroten sopimuksen kansallinen toimeenpanosuunnitelma yhteistyössä järjestöjen kanssa lapsiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan ehkäisemiseksi ja varmistetaan sen kohteeksi joutuneiden palvelut. (Tavoite 4: Turvallinen oikeusvaltio (vastuullinen rikosseuraamusjärjestelmä, rikoslaki ja rikosuhrien aseman parantaminen) s. 89)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	seksuaalirikokset	
Törkeimpien väkivalta- ja seksuaalirikosten rangaistavuutta arvioidaan niin, että rangaistukset ovat oikealla tasolla sekä suhteessa teon vahingollisuuteen, että muista rikoksista langetettaviin rangaistuksiin. Erityisesti lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalirikosten vähimmäisrangaistuksia korotetaan. Arvioidaan vaarallisimpien väkivaltarikollisten vapautumisen edellytyksiä perusteellisesti. (Tavoite 4: Turvallinen oikeusvaltio (vastuullinen rikosseuraamusjärjestelmä, rikoslaki ja rikosuhrien aseman parantaminen) s. 89)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	seksuaalirikokset	
Hallituskauden aikana toteutetaan poikkihallinnollisesti toimenpiteitä, joilla puututaan nykyistä vahvemmin järjestelmälliseen häirintään, uhkailuun ja maalittamiseen, joka uhkaa sananvapautta, tutkimusta ja tiedonvälitystä. Turvataan edellä mainittujen rikosten torjuntaan ja selvittämiseen riittävät resurssit sekä osaaminen. Edistetään syrjintä- ja viharikostilanteen systemaattista seurantaa kansallisesti ja kansainvälisesti. (Tavoite 4: Turvallinen oikeusvaltio (vastuullinen rikosseuraamusjärjestelmä, rikoslaki ja rikosuhrien aseman parantaminen) s. 89)	3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen	viharikokset	
Varusmiesten ja reserviläisten koulutusta kehitetään yhteiskunnan ja toimintaympäristön muutoksia seuraten. Palvelusta suorittavien mahdollisuuksia yhdistää siviilielämä ja palvelus kehitetään. Naisten edellytyksiä suorittaa vapaaehtoinen asepalvelus ja palvella Puolustusvoimissa parannetaan muun muassa tasa-arvotyöllä ja lisäämällä tietoisuutta naisten asepalveluksesta. (Tavoite 1: Uskottava puolustus s. 92)	3.3.2 Puolustuspolitiikka	asepalvelus	
Myös työelämän laadussa ja tasa-arvossa on vielä paljon tehtävää. Naisen euro on edelleen 84 senttiä Naiset tekevät enemmän osa-aikatyötä, ja naiset sijoittuvat useammin matalapalkkaisille aloille. (Tilannekatsaus s. 128)	3.5 Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkinnoiden Suomi	samapalkkaisuus	

Hallitusohjelman tasa-arvokirjaukset

Kirjaus	Luku	Teema	Kuka vastaa?
Hallituksen tavoitteena on nostaa Suomi tasa-arvon kärkimaaksi. Hallitus aikoo kunnianhimoisesti parantaa tasa-arvoa yhteiskunnan eri osa-alueilla. Erityinen huomio on työelämän ja perheiden tasa-arvon parantamisessa. (Tavoite 2: Suomi tasa-arvon kärkimaaksi s. 132)	3.5 Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkinnoiden Suomi		
Tasa-arvo-ohjelma: Laaditaan laaja-alainen tasa-arvo-ohjelma, jolla koordinoidaan toimenpiteitä tasa-arvoisen yhteiskunnan saavuttamiseksi eri osa-alueilla. Tasa-arvon seuraamiseen luodaan valtion eri hallinnonalat kattava seurantajärjestelmä. Sukupuolivaikutusten arvioinnin tulee sisältyä kaikkien ministeriöiden alaisten hallinnon toimintoihin. (Tavoite 2: Suomi tasa-arvon kärkimaaksi s. 132)	3.5 Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkinnoiden Suomi	hallituksen tasa-arvo-ohjelma	
Palkka-avoimuus: Perusteettomien palkkaerojen ja palkkasyrjinnän poistamista edistetään lisäämällä palkka-avoimuutta lainsäädännön keinoin. Perusteettomiin naisten ja miesten välisiin palkkaeroihin puututaan nykyistä tiukemmin. Lisätään tasa-arvolakiin henkilöstön, henkilöstöedustajien ja yksittäisen työntekijöiden oikeuksia ja tosiasiallisia mahdollisuuksia lisätä palkkatietoutta ja puuttua tehokkaammin palkkasyrjintään. (Tavoite 2: Suomi tasa-arvon kärkimaaksi s. 132)	3.5 Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkinnoiden Suomi	samapalkkaisuus	
Samapalkkaisuusohjelma: Palkkatasa-arvoa edistetään jatkamalla samapalkkaisuusohjelmaa, jonka on oltava aiempaa kunnianhimoisempi ja vaikuttavampi. Ohjelman keskeisenä tavoitteena on hallituksen, työnantajia ja työntekijöitä edustavien järjestöjen sitoutuminen toimenpiteisiin töiden vaativuuden arvioimiseksi, samapalkkaisuuden ja palkka-avoimuuden edistämiseksi sekä työelämän segregaation purkamiseksi. Osana ohjelmaa arvioidaan työ- ja virkaehtosopimusten sukupuolivaikutukset. (Tavoite 2: Suomi tasa-arvon kärkimaaksi s. 132)	3.5 Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkinnoiden Suomi	samapalkkaisuus	
Syrjinnän ehkäisy: Ehkäistään raskaussyrjintää. Täsmennetään lainsäädäntöä niin, että raskaus ja perhevapaan käyttö eivät saa vaikuttaa määräaikaisen työsuhteen jatkumiseen. Selvitetään perhevapaalta palaavien työsuhdeturvan parantamista ja ryhdytään selvityksen tulosten perusteella tarvittaviin lainsäädäntö- ja muihin toimiin. Ehkäistään rekrytointisyrjintää. Tehdään selvitys nimettömästä työnhausta. (Tavoite 2: Suomi tasa-arvon kärkimaaksi s. 133)	3.5 Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkinnoiden Suomi	syrjintä työssä	

Hallitusohjelman tasa-arvokirjaukset

Kirjaus	Luku	Teema	Kuka vastaa?
Perhevapaat: Toteutetaan yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa kunnianhimoinen ja perheiden hyvinvointia tukeva perhevapaauudistus. Tavoitteena on, että perhevapaat ja hoitovastuu jakautuvat perheissä tasaisesti molempien vanhempien kesken, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo työelämässä vahvistuvat ja sukupuolten väliset palkkaerot pienenevät. Perheiden valinnan ja joustojen mahdollisuuksia perhevapaiden pitämisessä lisätään. Uudistus toteutetaan siten, että se kohtelee tasa-arvoisesti kaikkia, myös monimuotoisia perheitä ja huomioi yrittäjyyden eri muodot. Uudistus tulee toteuttaa niin että äideillä ja isillä on yhtä paljon kiintiöityjä kuukausia. Isille kiintiöityjä ansiosidonnaisia vapaita pidennetään lyhentämättä äitien nykyisin käytettävissä olevaa osuutta. Lisäksi perhevapaiden tulee sisältää vapaasti valittava vanhempainvapaajakso. Molemmille vanhemmille maksetaan korotettua ansio-osaa nykyistä äitien osuutta vastaavasti. Uudistuksen tulee täyttää raskaussuojeludirektiivin ja työelämän tasapainodirektiivin vaatimukset. Kotihoidontuki jatkuu nykymuotoisena. Selvitetään mahdollisuus maksaa etuus suoraan lasta hoitavalle isovanhemmalle. (Tavoite 2: Suomi tasa-arvon kärkimaaksi s. 133)	3.5 Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkinnoiden Suomi	vanhemmuus	
Työaikajoustot: Selvitetään mahdollisuudet lisätä työajan joustoa tasapainottamaan työn ja perheen yhteensovittamista ja jaksamaan työuralla pidempään. Tavoitteena on parantaa erityisesti pienten lasten vanhempien ja ikääntyvistä omaisista huolehtivien mahdollisuuksia osa-aikatyöhön. (Tavoite 3: Sopimisella vakautta ja luottamusta työmarkkinoille s. 135)	3.5 Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkinnoiden Suomi	työn ja perheen yhteensovittaminen	
Varmistetaan maahanmuuttajanaisten mahdollisuus osallistua kotoutumis- ja kielikoulutukseen. (Tavoite 3: Sopimisella vakautta ja luottamusta työmarkkinoille s. 137)	3.5 Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkinnoiden Suomi	maahanmuuttajanaiset	

Hallitusohjelman tasa-arvokirjaukset

Kirjaus	Luku	Teema	Kuka vastaa?
Perhepolitiikkaa haastavat vahvasti niin uudenlaiset tarpeet kuin lapsiperheiden muuttuminen monimuotoisemmiksi. Suomessa jo noin kolmasosa kaikista perheistä ei ole enää perinteisiä ydinperheitä: esimerkiksi uusperheiden ja sateenkaariperheiden määrä on kasvanut. Nykyiset toimintatavat ja tuen muodot eivät vastaa kaikkien perheiden todellisiin tarpeisiin. Yhteiskunnassa ei ole riittävästi pystytty edistämään työn ja perheen yhteensovittamista ja hoivavastuun tasa-arvoisempaa jakautumista. Lapsiperheköyhyys on yleisintä yksinhuoltajaperheissä sekä perheissä, joissa lapset ovat alle kolmivuotiaita. Vanhemmuuden ja parisuhteiden hyvinvointiin sekä ongelmatilanteiden ratkaisuun, kuten parisuhdeneuvontaan tai eropalveluihin, ei ole kaikkialla käytössä järjestelmällisiä ja yhdenvertaisia tukimuotoja. (Tilannekuva s. 141)	3.6 Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi	vanhemmuus	
Lisätään sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten tietoisuutta vähemmistöjen kohtaamisesta ja erityistarpeista. (Tavoite 1: Hyvinvoinnin edistäminen ja eriarvoisuuden vähentäminen s. 144)	3.6 Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi	sukupuolen moninaisuus	
Valtaosa perheistä pärjää hyvin, mutta jokainen tarvitsee jonkinlaista lähiyhteisön tai yhteiskunnan tukea. Otetaan huomioon päätöksenteossa perheiden ja elämäntilanteiden moninaisuus. Tuetaan tahattomasti lapsettomien perheellistymistoiveita eri keinoin ja turvataan hedelmöityshoitojen yhdenvertainen saatavuus. Edistetään vuoroviikkoasumista koskevan selvityksen toimenpide-ehdotuksia. (Tavoite 2: Lapsi- ja perheystävällisyyden edistäminen s. 145)	3.6 Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi	perheiden moninaisuus	
Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus koskemattomuuteen. Vahvistetaan seksuaalikasvatusta. Laaditaan toimenpideohjelma kiusaamiseen puuttumiseksi ja yksinäisyyden vähentämiseksi. (Tavoite 2: Lapsi- ja perheystävällisyyden edistäminen s. 145)	3.6 Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi	seksuaalikasvatus	
Lisätään turvakotipalveluiden saatavuutta kohti Istanbulin sopimuksen mukaista tasoa. (Tavoite 2: Lapsi- ja perheystävällisyyden edistäminen s. 146)	3.6 Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi	Istanbulin sopimus	

Hallitusohjelman tasa-arvokirjaukset

Kirjaus	Luku	Teema	Kuka vastaa?
Sukupuolivähemmistöihin kuuluvia ja heidän perheitään tuetaan yksilöllisin ja oikea-aikaisin palveluin. (Tavoite 2: Lapsi- ja perheystävällisyyden edistäminen s. 146)	3.6 Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi	sukupuolen moninaisuus	
Toteutetaan valtakunnallinen kokeilu maksuttomasta ehkäisystä alle 25-vuotiaille. Tulosten perusteella päätetään kokeilun vakinaistamisesta vaalikauden lopulla. (Tavoite 2: Lapsi- ja perheystävällisyyden edistäminen s. 146)	3.6 Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi	maksuton ehkäisy	
Parannetaan vuorovanhemmuusperheiden asemaa asumistuessa ja muussa sosiaaliturvassa. (Tavoite 2: Lapsiperheiden aseman parantaminen s.157)	3.6.2 Sosiaaliturvan uudistaminen	perheiden moninaisuus	
Lapsilisän yksinhuoltajakorotusta korotetaan siten, että lapsilisän korotuksesta hyötyvat myös toimeentulotuen varassa olevat perheet. (Tavoite 2: Lapsiperheiden aseman parantaminen s.157)	3.6.2 Sosiaaliturvan uudistaminen	perheiden moninaisuus	
Alueelliset, sosioekonomiset ja sukupuolten väliset erot sekä koulutuksen periytyvyys näkyvät oppimisessa ja kouluttautumisessa entistä vahvemmin. Koulutuksen ja työelämän sukupuolisegregaatio on Suomessa jyrkkä. Myös maahanmuuttajat, maahanmuuttajataustaiset, vammaiset ja toimintarajoitteiset sekä muut haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät jäävät koulutuksessa ja osaamisessa muista väestöryhmistä jälkeen. (Tilannekuva s. 161)	3.7 Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi	koulutus	
Käynnistetään perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma oppimistulosten parantamiseksi ja eriarvoisuuden vähentämiseksi: (Tavoite 1: Koulutus- ja osaamistaso nousevat kaikilla koulutusasteilla, oppimiserot kaventuvat ja koulutuksellinen tasa-arvo lisääntyy s. 163)	3.7 Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi	koulutus	
Kiinnitetään erityishuomio tunnistettuun eriarvoistumiskehitykseen koulujen sisällä ja koulujen välillä, isojen kaupunkien sisällä ja alueiden välillä, sukupuolten välisissä osaamiseroissa sekä maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten kohdalla. (Tavoite 1: Koulutus- ja osaamistaso nousevat kaikilla koulutusasteilla, oppimiserot kaventuvat ja koulutuksellinen tasa-arvo lisääntyy s. 163)	3.7 Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi	koulutus	
Toteutetaan täysipäiväinen kokoaikainen subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus ja pienennetään yli 3-vuotiaiden ryhmäkokoja (1/7). (Tavoite 3: Koulutus rakentaa yhteiskunnallista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta s. 166)	3.7 Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi	varhaiskasvatus	

Hallitusohjelman tasa-arvokirjaukset

Kirjaus	Luku	Teema	Kuka vastaa?
Tehdään eri koulutusasteiden tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmista velvoittavat. Säädetään velvoittavista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmista myös varhaiskasvatuksessa. (Tavoite 3: Koulutus rakentaa yhteiskunnallista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta s. 167)	3.7 Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi	koulutus	
Otetaan huomioon kestävä kehitys ja ilmastokasvatus, digitalisaatio, talous- ja työelämätaidot sekä seksuaali- ja tasa-arvokasvatus läpileikkaavina teemoina eri koulutusasteilla. (Tavoite 3: Koulutus rakentaa yhteiskunnallista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta s. 168)	3.7 Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi	koulutus, seksuaalikasvatus	
Vahvistetaan koulujen ja oppilaitosten demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta ja osallistamista. (Tavoite 4: Nuorten osallisuus kasvaa s. 173)	3.7.1 Kulttuuri, nuoriso ja liikunta-asiat	koulutus	
Vahvistetaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyötä. (Tavoite 8: Seuratoiminnan ja huippu-urheilun edellytykset paranevat s. 175)	3.7.1 Kulttuuri, nuoriso ja liikunta-asiat	urheilu	